C/2026/3230

2.7.2026

**Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus**

**„Komisjoni teatis „Akude tootmise edendamise strateegia““**

*(C(2025) 8950 final)*

(C/2026/3230)

Raportöör: **Jason DEGUARA (MT-II)**

Kaasraportöör: **Marco MENSINK (NL – 1. kat)**

| | |
|---|---|
| Nõustaja | HÜRTGEN Stefanie (raportööri nõustaja, II rühm)<br>KAPANTAIDAKIS George (kaasraportööri nõustaja, 1. kategooria) |
| Konsulteerimistaotlus | Euroopa Komisjon, 24.2.2026<br>C(2025) 8950 final |
| Täiskogu otsus | 22.10.2025 |
| Õiguslik alus | kodukorra artikli 52 lõige 2 |
| Õiguslik alus | Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 304 |
| Vastutav sektsioon | tööstuse muutuste nõuandekomisjon |
| Vastuvõtmine sektsioonis | 10.3.2026 |
| Vastuvõtmine täiskogus | 18.3.2026 |
| Täiskogu istungjärk nr | 604 |
| Hääletuse tulemus<br>(poolt/vastu/erapooletuid) | 196/0/0 |

## 1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (edaspidi „komitee“) toetab jõupingutusi, mille eesmärk on tugevdada Euroopa akude tootmise ärimudelit ja luua täielikult Euroopas valmistatud akude väärtusahel. Akude tootmise edendamise strateegia esitatakse kriitilisel ajal. Komitee on veendunud, et selleks on vaja usaldusväärsemat ja pikaajalisemat rahastamiskava, selgemat prioriteetide seadmist, suuremat keskendumist ka muudele akutüüpidele peale elektrisõidukite, tugevamaid rakendusvahendeid ja terviklikumat lähenemist.

1.2. Komitee rõhutab, et „Valmistatud Euroopas“ peab olema kvaliteetsete toodete ning rangete sotsiaalsete ja keskkonnastandardite sünonüüm. Konkreetsed meetmed selle rakendamiseks akusektoris tuleb välja töötada koos asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas sotsiaalpartneritega.

1.3. Kuigi komitee kiidab heaks, et suurt rõhku pannakse rahalise toetuse kasutuselevõtmisele Euroopa akude tootmise ökosüsteemi tugevdamiseks, rõhutab ta, et tõeliselt võimendava mõju saavutamiseks tuleb strateegiat toetada märkimisväärselt suurema ja sihipärasema ELi rahastamisega. Liikmesriigid ja komisjon peaksid suurendama akude tootmise edendamise strateegia rahastamist, sealhulgas järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kaudu.

1.4. Komitee rõhutab, et strateegia peab ühendama õigeaegse rahastamise, proportsionaalsed ja praktilised tingimused ning ELi turule lastud ELi ja kolmandate riikide toodete ja komponentide võrdse kohtlemise ja täitemeetmed. Rahastamise, lubade andmise ja turulepääsu vahendite ühtlustamine ning rakendamine aitab muuta projektid konkurentsivõimeliseks gigamastaabis toodanguks, tugevdada strateegilist autonoomiat ja säilitada kvaliteetsed töökohad tööstuses.

1.5. Komitee toonitab, et oluline on toetada väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid, tarnijaid ja ringlussevõtuga tegelevaid ettevõtjaid, samuti suuri tootmisrajatisi, et tugevdada nende integreerimist ELi akude ökosüsteemi. Selline kaasav lähenemine võib tugevdada tööstusökosüsteeme, edendada innovatsiooni ja laiendada tööhõivevõimalusi.

1.6. Komitee leiab, et strateegia võib märkimisväärselt kasvatada tööhõivet kogu akude väärtusahelas, sealhulgas tootmises, teadusuuringutes, ringlussevõtus ja nendega seotud teenustes. Selle edu sõltub Euroopa suutlikkusest võtta innovatsioon tööstuses kasutusele viisil, mis on majanduslikult elujõuline, sotsiaalselt vastutustundlik ja töötajatele ohutu. Kogu avaliku sektori rahaline toetus peab sõltuma kvaliteetsetest töökohtadest, täielikust vastavusest ELi standarditele ja kooskõlast Euroopa sotsiaalõiguste samba eesmärkidega.

1.7. Komitee rõhutab, et EL peab välja töötama asjakohased raamistikud, sealhulgas lisama riigiabile, hangetele ja toetustele tehnosiirde ja kohaliku osaluse tingimused, et tagada selline siire ja arendada kohalikku oskusteavet.

1.8. Komitee rõhutab, et akude tootmise edendamine peab katma pakilise vajaduse suurema demonteerimise ja ringlussevõtu võimekuse järele, et tulla toime tulevaste jäätmevoogudega ja toota kvaliteetseid teiseseid materjale. Selleks on vaja investeerida ringlussevõtu taristu laiendamisse, rahastades sihipäraselt järgmise põlvkonna ringlussevõtu tehnoloogiaid, tugevdades ja rakendades kogumissüsteeme, sealhulgas ühtlustades neid kõigis liikmesriikides, ning võttes meetmeid, et muuta ringlussevõtt majanduslikult atraktiivseks.

1.9. Teadus- ja innovatsioonitegevuse programmid (Batt4EU, SET-kava, programm „Euroopa horisont“) peaksid seadma esikohale akude jaoks kriitilise tähtsusega kemikaalide (lähteainete süntees/katmine, elektrolüütide tootmine / lahusti taaskasutamine, ringlussevõtu keemia) ja ELis valmistatud masinate esimesed omataolised tootmisliinid. Naatriumakud tuleks lisada ka V sambasse ja akude edendamise rahastamist tuleks laiendada selliselt, et see hõlmaks ka mitteliitiumkeemiat.

1.10. Komitee soovitab akumaterjalide ohutusele keskenduvaid töösuundi, mis hõlmaksid näiteks ülekuumenemise levimist akupakis ja elektrolüütide süttivuskatseid, et kehtestada selged hanke- ja vastavusstandardid. Koostöö tööstusega, sealhulgas sotsiaalpartneritega, ning kooskõla ELi ja rahvusvaheliste eeskirjadega parandaks ohutust, vähendaks turu killustatust ja toetaks tõhusat tootmist.

1.11. Komitee leiab, et strateegias kavandatud akude tootmise kiire laiendamine suurendab vajadust tugevate tervise ja tööohutuse juhtimise süsteemide järele. Tootmisvõimsuse suurendamisega peab kaasnema piisav tööjõud, koolitus ja investeeringud ennetusmeetmetesse. Erilist tähelepanu tuleb pöörata võõrtöötajatele ja liikuvatele töötajatele. Piisavad juhendid ja teave ohtlike materjalide kohta on olulised teadmiste suurendamiseks ja õnnetuste vältimiseks ning nõuetele vastavuse tagamine nõuab piisavat töötingimuste järelevalvet.

1.12. Komitee rõhutab töötajate ja nende esindajate olulist rolli tööriskide vältimisel. Sotsiaaldialoog ja töötajate osalus on ohtude kindlakstegemisel keskse tähtsusega, eriti kui võetakse kasutusele uued tehnoloogiad, materjalid ja tootmismeetodid.

## 2. **Üldised märkused**

2.1. Autotööstuse tegevuskavas esitatud Euroopa Komisjoni akude tootmise edendamise strateegia (edaspidi „strateegia“) eesmärk on tugevdada Euroopa akude väärtusahela konkurentsivõimet, vastupanuvõimet ja kestlikkust, mis on Euroopa strateegilise autonoomia ja „Valmistatud Euroopas“ toodete põhielement. Strateegia põhineb kuuel omavahel seotud sambal, mis moodustavad tervikliku raamistiku Euroopa akude ökosüsteemi tugevdamiseks, ühendades investeeringud, tarneahela vastupanuvõime, innovatsiooni ja nõudluse loomise, et toetada kestlikku tööstusarengut.

2.2. Strateegia on vastus tihenevale ülemaailmsele konkurentsile, kasvavatele tootmiskuludele ja püsivale strateegilisele sõltuvusele, toetades samal ajal üleminekut puhtale liikuvusele ja kliimaneutraalsuse saavutamist. Kavas on luua spetsiaalne akude tootmise edendamise rahastu, millele eraldatakse innovatsioonifondist 1,5 miljardit eurot Euroopa akuelementide tootjate toetamiseks kriitilises kasvuetapis ja millele lisandub 300 miljonit eurot kriitilise tähtsusega toorainete tootmise suurendamiseks, et edendada tarneahelat.

2.3. Kuigi komitee toetab komisjoni kavatsust tugevdada ELi akude väärtusahelat, nõuab ta usaldusväärsemat ja pikaajalisemat rahastamiskava, selgemat prioriteetide seadmist, tõhusamaid rakendusvahendeid ja terviklikumat lähenemist. Elektrisõidukite kõrval on vaja suuremat tähelepanu pöörata ka muudele akutüüpidele: paiksed akupõhised energiasalvestussüsteemid on kiiresti kasvav nõudluse segment, mis on energiajulgeoleku ja võrgu stabiilsuse seisukohast strateegilise tähtsusega, kuna taastuvenergia võimsuste lisandumine kasvab ja need peaksid olema osa strateegiast.

2.4. Strateegia esitatakse kriitilisel ajal. Euroopa akutööstus on kesksel kohal ELi jõupingutustes saavutada oma tööstus- ja kliimaeesmärgid ning suurendada oma majanduslikku vastupanuvõimet, energiajulgeolekut ja valmisolekut. Ajal, mil geopoliitiline ja majanduslik reeglitel põhinev maailmakord on üha suurema surve all ja kaubandust kasutatakse relvana, peab EL vähendama välissõltuvust ja suurendama oma tootmisvõimsust.

2.5. ELi jõupingutused suurema strateegilise autonoomia saavutamiseks akude tootmises mitte ainult ei suurenda liidu üldist julgeolekut, vaid toovad eeldatavasti ka majanduslikku kasu uutesse projektidesse tehtavate investeeringute kaudu, mis võivad luua kvaliteetseid töökohti, tagades samal ajal, et tootmine vastab liidu rangetele keskkonnastandarditele.

## 3. **Rahaline toetus, keskkonnahoidlikud töökohad ja investeeringud**

3.1. Strateegias pannakse suurt rõhku rahalise toetuse kasutuselevõtmisele, et tugevdada Euroopa akude tootmise ökosüsteemi. Komitee usub, et tõeliselt edendava mõju saavutamiseks tuleb seda toetada palju tugevama ja sihipärasema ELi rahastamisega.

3.2. Praegune 1,5 miljardi euro suurune pakett, mida pakutakse peamiselt intressivabade laenudena, on tagasihoidlik võrreldes suuremahuliste alginvesteeringutega, mida on vaja gigatehase kasutuselevõtu kiirendamiseks, turulejõudmise aja lühendamiseks ja kululõhede kaotamiseks võrdluses ülemaailmsete konkurentidega. Tootmise tõeliseks edendamiseks on vaja ELi programme, mis suudavad kiiresti ja prognoositavalt toetada suuri tööstusinvesteeringuid, luues usaldusväärseid nõudlussignaale kogu akude väärtusahelas, sealhulgas toorainete, keemiliste komponentide, elementide ja ringlussevõtu valdkonnas. Komitee nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja komisjon suurendaksid akude tootmise edendamise strateegia rahastamist, sealhulgas järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kaudu.

3.3. Strateegilise sõltumatuse saavutamiseks ja lisandväärtuse loomiseks Euroopas peaks EL seadma prioriteediks kriitiliste toormete määruse strateegilise projekti staatuse ja RESourceEU rahastamise akumaterjalidega (liitium, nikkel, koobalt, mangaan, grafiit) seotud keemilise rafineerimise ja lähteainete tehaste jaoks. Toorainete mehhanism peaks koondama nõudluse ja vähendama väljaostuga seotud riske mitte ainult kaevandatud sisendite, vaid ka keemiliste vaheainete puhul. Samal ajal muudaks akumaterjalide massibilansi arvestussuuniste avaldamine 2026. aasta teiseks kvartaliks kättesaadavaks investeeritava ringkeemia (sealhulgas lahustite taaskasutamine, soola regenereerimine ja lähteainete korduskasutamine) ning viiks akusid käsitleva määruse rakendamise kooskõlla tulevase ringmajanduse õigusaktiga. Need meetmed kiirendavad kestlikku mahtude suurendamist kogu ELis, tagades samal ajal järjepideva ja proportsionaalse kohaldamise imporditud toodete ja komponentide suhtes.

3.4. Konkurentsivõime taastamiseks ja väärtusahelate sidususe tagamiseks akude tootmiseks oluliste kemikaalide puhul peaks EL kiiresti tegelema ELi tööstust mõjutavate väga suurte energiakuludega. Samuti peaks EL lisama NACE 20.14 ja asjakohasel juhul NACE 20.16 uuesti heitkogustega kauplemise süsteemi kaudsete kulude hüvitamisse ning parandama energiamahukate keemiatehaste juurdepääsu energiaostulepingutele ja hinnavahelepingutele. Sihipärane ja proportsionaalne toetus, mis on kooskõlas ausa konkurentsi ja ELi-välisele impordile kehtestatud samaväärsete nõuetega, peaks laienema ka akukemikaalide tarneahela algusosa tegevustele, nagu katoodse/anoodse aktiivse materjali lähteainete keemia, elektrolüüdid, lahustite taaskasutamine, sideained, separaatorid, soolad ja musta massi rafineerimine.

3.5. Komitee rõhutab, kui oluline on poliitikaraamistik, mis tagab kohaliku kasu ja tugevdab Euroopa oskusteavet. Selleks tuleb nõuda, et akude strateegilisse tootmisse (sealhulgas keemiarajatistesse) tehtavates välisinvesteeringutes järgitakse juhtimise, tehnoloogia jagamise, tööjõu oskuste ja tarneahela integreerimise meetmeid. Komisjon peaks tugevdama välisriigi subsiidiumide määrust ja sellega seotud vahendeid, et kõrvaldada moonutused, tagades ausa konkurentsi kogu ühtsel turul ning ELi ja kolmandate riikide ettevõtjate võrdse kohtlemise. Et vähendada akuelementide ja komponentide tootmisse tehtavate investeeringute riske, tuleks kasutada sihtotstarbelisi ELi rahastamisvahendeid, sealhulgas innovatsioonifondi.

3.6. Komitee toonitab, et väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, kes moodustavad märkimisväärse osa sektorist ja tegutsevad peamiselt masinate, robootika, komponentide ja ringlussevõtulahenduste oluliste tarnijatena, peavad saama sihipärast toetust. Nii tugevdataks nende integreerimist ELi akude ökosüsteemi, tagades vastupanuvõime mitte ainult elementide suuremahulises tootmises, vaid kogu väärtusahelas. Selline kaasav lähenemine võib tugevdada tööstusökosüsteeme, edendada innovatsiooni ja laiendada tööhõivevõimalusi.

3.7. Toetades komisjoni jõupingutusi akude tootmise ärimudeli tugevdamiseks Euroopas ning akude väärtusahela loomiseks ELis, rõhutab komitee, et „Valmistatud Euroopas“ peab olema kvaliteetsete toodete ning rangete sotsiaalsete ja keskkonnastandardite sünonüüm. Kava „Valmistatud Euroopas“ rakendamiseks akusektoris tuleb välja töötada koos asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas sotsiaalpartneritega. Tootmiskulude ja halduskoormuse vähendamiseks tehtavad jõupingutused ei tohi nõrgendada töö-, sotsiaal- või ohutusstandardeid ning kõigi lihtsustamismeetmetega peavad kaasnema tugevad nõuete täitmise tagamise ja järelevalvemehhanismid.

3.8. Strateegia võib märkimisväärselt kasvatada tööhõivet kogu akude väärtusahelas, sealhulgas tootmises, teadusuuringutes, ringlussevõtus ja nendega seotud teenustes. Kogu avaliku sektori rahaline toetus peab sõltuma kvaliteetsetest töökohtadest, täielikust vastavusest ELi standarditele ja kooskõlast Euroopa sotsiaalõiguste samba eesmärkidega. Komitee nõuab läbipaistvat järelevalvet rahaliste toetusmeetmete sotsiaalse ja tööhõivealase mõju üle, sealhulgas nende mõju üle töökohtade kvaliteedile, nõutavatele oskustele ja töötingimustele.

3.9. Strateegia pakub ka võimalusi toetada ringlussevõtu, taaskasutusrakenduste ja ringmajanduse lahendustega seotud keskkonnahoidlikke töökohti, mis võivad vähendada strateegilist sõltuvust, luues samal ajal kvalifitseeritud töökohti väärtusahela järgnevates segmentides.

3.10. Avaliku sektori investeeringud peaksid samuti aitama kaitsta Euroopa juhtpositsiooni tööstuses ning tagama tööstuse kestliku arengu ja piirkondliku ühtekuuluvuse. Komitee nõuab toetatud projektide tasakaalustatud geograafilist jaotust, mis tagab kasu jagamise liikmesriikide ja piirkondade vahel ning olemasolevate tööstusökosüsteemide tugevdamise tervikliku Euroopa tööstuspoliitika raames.

## 4. **Innovatsioon ja tehnoloogia**

4.1. Komitee tunnistab, et innovatsioon on strateegia nurgakivi ja Euroopa akusektori konkurentsivõime peamine liikumapanev jõud. Jätkuv tehnoloogiline areng on oluline akude jõudluse, kestlikkuse ja kulutõhususe parandamiseks.

4.2. Teadus- ja innovatsioonitegevuse programmid (Batt4EU, SET-kava, programm „Euroopa horisont“) peaksid seadma esikohale akude jaoks kriitilise tähtsusega kemikaalide (lähteainete süntees/katmine, elektrolüütide tootmine / lahusti taaskasutamine, ringlussevõtu keemia) ja ELis valmistatud masinate esimesed omataolised tootmisliinid. Materjalide ohutuse ja kestlikkusega seotud teadusuuringud ja innovatsioon (näiteks polümeerid ja elektrolüüdisegud, mis tagavad hea tuleohutuse ja ringlussevõetavuse), mida toetavad standardimine ja praktilised suunised ning proportsionaalne protsessiohutuse koolitus nullnetotööstuse akadeemiate kaudu, võimaldavad ohutut ja tõhusat laienemist kogu Euroopas.

4.3. Komitee on rõhutanud naatriumakude tootmise sektori arendamise eeliseid liitiumakude strateegilise täiendusena ([1]). Naatriumakud tuleks lisada V sambasse ja akude edendamise rahastamist tuleks laiendada selliselt, et see hõlmaks mitteliitiumkeemiat.

4.4. Digiüleminek ja arenenud tootmistehnoloogiad pakuvad märkimisväärseid võimalusi tootmise tõhususe ja kvaliteedi optimeerimiseks. Komitee rõhutab, et nende kasutuselevõtuga peab kaasnema asjakohane koolitus ja töökorralduse kohandamine.

4.5. Oskuste arendamine on innovatsiooni peamine võimaldaja. Komitee rõhutab vajadust täienduskoolituse ja ümberõppe järele, et vastata muutuvatele tehnoloogilistele nõuetele ning tagada uute protsesside ja seadmete ohutu toimimine.

4.6. Innovatsioonipoliitika peaks edendama koostööd tööstuse, teadusasutuste ja koolituse pakkujate vahel, soodustades teadmussiiret ja kiirendades uute tehnoloogiate tööstuslikku kasutuselevõttu.

4.7. Kestlikkuse ja tulemuslikkuse kriteeriumide standardimine ja ühtlustamine võib innovatsiooni veelgi toetada, luues prognoositavad turutingimused ja soodustades investeeringuid kvaliteetsetesse tehnoloogiatesse. Komitee soovitab akumaterjalide ohutusele keskenduvaid töösuundi, mis hõlmaksid näiteks ülekuumenemise levimist akupakis ja elektrolüütide süttivuskatseid, et kehtestada selged hanke- ja vastavusstandardid. Koostöö tööstusega, sealhulgas sotsiaalpartneritega, ning kooskõla ELi ja rahvusvaheliste eeskirjadega parandaks ohutust, vähendaks turu killustatust ja toetaks tõhusat tootmist.

4.8. Komitee märgib, et erinevalt Hiinast ja USAst, kus kehtivad ranged intellektuaalomandi üleandmise, kohaliku teadus- ja arendustegevuse ning tööjõu arendamise tingimused, puuduvad ELil praegu eeskirjad või nõuded tehnosiirde, kohaliku osaluse või oskuste arendamise kohta ühisettevõtetes või välisinvesteeringutes. EL peab välja töötama asjakohased raamistikud, sealhulgas tehnosiirde ja kohaliku sisendi tingimused riigiabi, hangete ja toetuste jaoks, et tagada selline siire ja koguda kohalikku oskusteavet ning seeläbi vältida ohtu saada akutehnoloogia liidri asemel koostekeskuseks.

4.9. Komitee rõhutab, kui oluline on innovatsioon, mis parandab kestlikkust ja ohutustulemusi ilma täiendavat halduskoormust lisamata. Innovatsioon peab olema kooskõlas laiemate tööstuslike ja sotsiaalsete eesmärkidega, mis tagab, et tehnoloogia areng panustab inimväärsesse töösse, keskkonnakaitsesse ja pikaajalisesse konkurentsivõimesse. Tuleb toonitada, et innovatsiooni rahastamine peaks toetama projekte, milles võetakse arvesse töötervishoiu ja tööohutuse kaalutlusi, sealhulgas ergonoomilist töökoha kavandamist ja ohtlike materjalidega kokkupuute vähendamist.

4.10. Ringlussevõtt on Euroopa keskkonnaeesmärkide ja strateegilise autonoomia jaoks väga oluline. Komitee märgib, et ELil puuduvad piisavad rajatised ja vajalik tehnoloogia akude ringlussevõtuks, eelkõige seoses 2030. aastaks prognoositud kasutusea lõppu jõudnud elektrisõidukite akude mahtudega. Euroopa Kontrollikoda on samuti hoiatanud, et „enamik ELi ringlussevõtu eesmärkidest [ei stimuleeri] konkreetsete materjalide ringlussevõttu ega ringlusse võetud materjalide kasutamist“, ning juhtinud tähelepanu kitsaskohtadele, mis pärsivad ELi ringlussevõtutööstuse konkurentsivõimet ([2]). Komitee nõuab terviklikku lähenemist akude tootmise edendamiseks, tunnistades ka tungivat vajadust karmistada nõudeid, et tulevaste jäätmevoogudega toime tulla ja kvaliteetseid teiseseid materjale toota.

4.11. Komitee rõhutab, et liitiumioonakude jäätmete ja musta massi liigitamine ohtlikeks jäätmeteks alates 2026. aasta detsembrist ning ekspordi keelamine OECD-välistesse riikidesse on tõhus ainult juhul, kui EL tagab, et neid vooge saab ühtsel turul tõhusalt liigutada. Vastasel juhul riskib EL sellega, et tekivad sisemised kitsaskohad: varude kogumine, viivitused töötlemises ja väärad stiimulid, sealhulgas ebaseaduslikud vood hoolimata ekspordikeelust.

([1]) Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „ELi strateegilise autonoomia suurendamine ning rohelisema ja sinisema majanduse arendamine: naatriumakude sektori pakutavad võimalused“ (ELT C, C/2026/2542, 22.5.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2542/oj).

([2]) Eriaruanne 04/2026: „Energiasüsteemi ümberkujundamiseks vajalikud kriitilised toormed. Poliitika edukus ei ole kindel“.

4.12. Komitee kutsub üles võtma meetmeid, mis hõlbustavad nõuetele vastavat ELi-sisest transporti loa saanud käitluskohtadesse ning hõlmavad kogu ahelat – alates kasutuselt kõrvaldatud akude kogumisest ja veost eeltöötluskohtadesse (demonteerimine, diagnostika, ohutu ladustamine) kuni musta massi edasitoimetamiseni rafineerimis- ja taaskasutustehastesse.

4.13. Komitee leiab, et strateegia edu sõltub Euroopa suutlikkusest võtta innovatsioon tööstuses kasutusele viisil, mis on majanduslikult elujõuline, sotsiaalselt vastutustundlik ja töötajatele ohutu.

## 5. **Töötervishoid ja tööohutus**

5.1. Töötervishoid ja tööohutus peavad olema strateegia ja Euroopa akude väärtusahela arendamise tugisammas. Kuigi akudega seotud tegevuse, sealhulgas tootmise, kokkupaneku, ringlussevõtu ja tooraine töötlemise suhtes kohaldatakse kehtestatud tööohutusalaseid õigusakte, märgib komitee, et akude gigatehaste kiire laiendamine on mõnes liikmesriigis toonud kaasa märkimisväärseid tööriske, sealhulgas õnnetusi ([3]). Ta rõhutab, et akude tootmise suurendamine, mis on ette nähtud akude tootmise edendamise strateegias, suurendab vajadust tugevate töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteemide järele. Tootmisvõimsuse suurendamisega peab seetõttu kaasnema piisav arv töötajaid, koolitus ja investeeringud ennetusmeetmetesse, võttes eelkõige arvesse liikuvaid ja võõrtöötajaid ning tagades piisavad juhendid ja teabe ohtlike materjalide kohta, et suurendada teadmisi ja vältida õnnetusi.

5.2. Komitee rõhutab vajadust järjepidevalt kohaldada ELi töötervishoiu ja tööohutuse eeskirju ning tagada nende täitmine. Oluline on muuta nõuded selgeks ning tagada kõigi toodete ja ettevõtjate, sealhulgas ELis müüdavate imporditud akude ja komponentide õiglane kohtlemine, eelkõige selleks, et tagada nende vastavus ELi standarditele. Et vältida turu killustumist ja edendada õiglust, tuleks rakendamisel seada esikohale praktilised suunised ja samaväärsete standardite vastastikune tunnustamine.

5.3. Riskide, sealhulgas tekkivate riskide hindamine, on ennetamise nurgakivi. Komitee toetab riskihindamise tavasid, mis kajastavad tehnoloogia arengut ja arenevaid materjale, vältides samal ajal dubleerivaid menetlusi. Suunised peaksid toetama tõhusat dokumenteerimist ja samaväärsete lähenemiste tunnustamist, tagades ELi tootjatele vastavuskindluse ja konkurentsivõime ning samad ootused kolmandate riikide tootjatele, kelle kaubad sisenevad ühtsele turule.

5.4. Kemikaaliohutust käsitletakse jätkuvalt kehtivates ELi õigusaktides (nt REACH-/CLP-määrus ja töötajate kaitse eeskirjad). Rakendamine peaks jääma riskipõhiseks ja proportsionaalseks, keskendudes eelkõige ohtlike kemikaalide ohutule käitlemisele, ladustamisele ja seirele ning soodustades asendamist, kui see on tehniliselt teostatav ja asjakohane. Komitee pooldab innovatsiooni rahastamise sidumist projektidega, mis hõlmavad ergonoomilist disaini ja vähemaid kokkupuuteid ohtlike materjalidega, ning digitaalsete vahendite kasutamise arendamist reaalajas riskiseireks ja ennetavateks ohutussüsteemideks.

5.5. Komitee rõhutab võrdset nõuete täitmise tagamist kõigi turuosaliste, sealhulgas imporditud patareide ja akude ning komponentide suhtes, et vältida konkurentsimoonutusi ja säilitada ranged standardid, tekitamata ELile täiendavat erikoormust.

5.6. Komitee toonitab töötajate ja nende esindajate olulist rolli tööriskide vältimisel. Sotsiaaldialoog, sealhulgas kollektiivläbirääkimised, ja töötajate osalus on ohtude kindlakstegemisel keskse tähtsusega, eriti kui uued tehnoloogiad, materjalid ja tootmismeetodid kasutusele võetakse. Töötajad peavad saama asjakohast alg- ja täienduskoolitust, mis on kohandatud nende konkreetsetele ülesannetele.

([3]) Näiteks kokkupuude kemikaalidega (nt NMP), tolm, aurud, elektriga seotud ohud, tuleoht ja füüsiliselt nõudlikud ülesanded.

5.7. Komitee rõhutab nõuete täitmise tagamise tähtsust, milleks on vaja tööinspektsioone ja pädevaid asutusi, kellele on tagatud piisavad ressursid, et tagada töötervishoiu ja tööohutuse õigusaktide järgimine, eelkõige uutes ja kiiresti laienevates tööstussektorites.

Brüssel, 18. märts 2026

*Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee*
*president*
Séamus BOLAND